

20 මේ මොකදද? මොනවද කෙරෙන්නේ?

ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ විසින් විධායක ජනාධිපති ධුරය අහෝසි කිරීමේ අරමුණෙන් යෝජිත 20 වෙනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මේ වන විට විවාදාත්මක මාතෘකාවක් බවට පත්ව තිබේ. 'ජනවාරි 8' වෙනසේදී පරාජිත රාජපක්ෂවාදී දේශපාලන පක්ෂ සහ කල්ලි කණ්ඩායම් පවසන්නේ 20 වෙනි සංශෝධනය එක්සත් ජාතික පක්ෂයේ අවශ්‍යව වෙනුවෙන් ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ ක්‍රියාත්මක කරන කොන්ත්‍රාත්තුවක් බවයි. මෙහි දැක්වෙන්නේ ජනතා විමුක්ති පෙරමුණ 20 වෙනි සංශෝධනය සම්බන්ධයෙන් සිදුකරනු ලබන කරුණු පැහැදිලි කිරීමකි.

20වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය යනු කුමක්ද?

ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ ජනාධිපතිවරයා සතු බලතල සංශෝධනය කිරීමට ඉදිරිපත් කෙරෙන යෝජනාවකි. ජනතා විමුක්ති පෙරමුණේ පෞද්ගලික මන්ත්‍රී යෝජනාවක් වශයෙන් මෙය පාර්ලිමේන්තුව හමුවේ ඉදිරිපත් කොට තිබේ. ශ්‍රී ලංකා ජනරජයේ ජනාධිපති ධුරය සතුව පවතින නිකුත්කාරී ලෙස හැසිරීමට පොළඹවන බලතල සීමා කිරීමට නව සංශෝධනය මගින් යෝජනාවන් ඉදිරිපත් කෙරේ.

ජනරජයේ නීතිය ක්‍රියාත්මක කරවීමේ බලය, හෙවත් "විධායක බලය" ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවෙන් හිමිව ඇත්තේ ජනාධිපති වරයාටය. ජනාධිපතිවරයාට නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී එය වඩාත් වගකීම් සහිතව සහ වගවීමකින් යුක්තව ඉටුකිරීමට හැකි වන පරිදි වඩාත් ජනතාවාදී ආකාරයට සංශෝධනය කිරීමට 20වන සංශෝධනය මගින් යෝජනා කෙරේ.

20වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් යෝජිත වෙනස්කම් මොනවාද?

20වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් ජනාධිපතිධුරය සතුවිය යුතු බලතල හා එම ධුරයේ ස්වභාවය පහත සඳහන් පරිදි සංශෝධනය කිරීමට යෝජනා වී තිබේ.

1. තවදුරටත් ජනාධිපතිවරයා රාජ්‍යයේ ප්‍රධානියාද, විධායකයේ ප්‍රධානියාද, සන්නද්ධ සේවාවන්හි සේනාධිපතියාද වනු ඇත. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 3 1 වගන්තිය)
2. මෙහිදී විධායක බලය ඉතා පැහැදිලි ලෙස ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුකූලව ජනාධිපතිවරයා සහ කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බවට යෝජනා වේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 3 i වගන්තිය)

3. ආණ්ඩුවේ ප්‍රධානියා වන්නේ අග්‍රාමාත්‍ය වරයාය. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 14 1 වගන්තිය)

4. පාර්ලිමේන්තුව පත්වීමෙන් මසක් ඇතුළත පාර්ලිමේන්තුව විසින් ජනාධිපතිධුරය සඳහා මෙරට පුරවැසියෙකු වන සුදුසුකම් ලත් ඕනෑම අයෙකු පත්කර ගැනීමට නියමිතය. එසේ ජනාධිපතිවරයා වශයෙන් තේරී පත්වන පුද්ගලයාට ජනාධිපතිධුරය දරන කාලය තුළ කිසිදු දේශපාලන පක්ෂයක තනතුරක් හෝ වගකීමක් හෝ සාමාජිකත්වය දැරිය නොහැක. ජනාධිපති වරයා නිර්පාක්ෂික විය යුතුය. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 3 v වගන්තිය)

5. ජනාධිපතිවරයාගේ ධුර කාලය සාමාන්‍යයෙන් අවුරුදු 5කි. (පාර්ලිමේන්තුවේ ධුර කාලයට සමාන වේ) (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 3 i වගන්තිය)

6. පාර්ලිමේන්තුව විසුරුවනු ලැබුවහොත් ඊළඟ ජනාධිපතිවරයා පත්වන තෙක් ධුරය දරයි. (රට අස්ථාවර වීමක් සිදු නොවේ.) (20 වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 3 i වගන්තිය)

7. ඊළඟ පාර්ලිමේන්තුව විසින් නව ජනාධිපතිවරයෙකු පත්කරගත් වහාම එතෙක් සිටි ජනාධිපතිවරයාගේ ධුර කාලය අවසන් වේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 3 iv වගන්තිය)

8. පාර්ලිමේන්තුව සිය පළමු සැසිවාරයේ සිට සති 4ක කාලයක් තුළ රහසිගත ඡන්දයක් මගින් (පැමිණ නොසිටින මන්ත්‍රී වරුන්ද ඇතුළත්ව) මන්ත්‍රීවරුන්ගේ සාමාන්‍ය බහුතරයෙන් ජනාධිපතිවරයා තෝරා පත්කර ගත යුතුය. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 3 v වගන්තිය)

9. මිය යාම, ඉල්ලා අස්වීම, ධුරයෙන් ඉවත් කිරීම හෝ වෙනත් හේතුවක් මත ධුරයේ පුරප්පාඩුවක් ඇතිවූ විට මසක් ඇතුළත වෙනත් කෙනෙකු පත්කරගත යුතුය. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 3.v.4 වගන්තිය)

10. ජනාධිපතිධුරයේ වැඩ බැලීමේ තනතුර කතානායකට හිමිවේ. මේ නිසා ජනාධිපති බලය අගමැතිවරයා වෙත ලබාගත හැකි වන්නේ නැත. (රටෙන් බැහැරව යන විට හා රෝගාතුරව වීම ආදී හේතු නිසා) (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 8.අ වගන්තිය)

11. ජනාධිපතිවරයාට පාර්ලිමේන්තුවේ වාර අවසන් කිරීමට ඇති බලය අහෝසි වේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 23 අ, ආ, ඇ වගන්ති)

12. රාජ්‍යය විසින් සිදුකරන පත් කිරීම් (තානාපතිවරුන්, මහ කොමසාරිස්වරුන්, පූර්ණාධිකාරී රාජ්‍ය දුතයන්, වෙනත් තානාපති නියෝජිතයින් ආදී) අගමැතිවරයාගේ

නිර්දේශ අනුව කැබිනට් උපදේශන යටතේ සිදුකළ යුතුය. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 5 iv වගන්තිය)

13. ජනාධිපතිවරයාට කැබිනට් නීත්‍යනිර්ණාදායක ගැනීමටත් තම අදහස් කැබිනට් මණ්ඩලය වෙත දැනුම් දීමටත් බලය තිබේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 14 iii 8 වගන්තිය)

14. ජනාධිපතිවරයාගේ ලේකම්වරුන්, නිලධාරීන් හා කාර්ය මණ්ඩලය සමන්විත විය යුතු උපරිම ප්‍රමාණය කැබිනට් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරනු ලබයි. විශාල උපදේශක මණ්ඩල මගින් සිදුකරන මහජන මුදල් නාස්තිය අවම වේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 12 වගන්තිය)

15. කොමිෂන් සභාවලට හා ඉහළ නිලතලවලට ව්‍යවස්ථා සභාවේ නිර්දේශ මත ඉදිරිපත් කරනු ලබන පුද්ගලයන් ජනාධිපතිවරයා විසින් පත්කරනු ලබයි. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 13 i වගන්තිය)

16. ජනාධිපතිවරයා ඉවත් කිරීම (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 9 වගන්තිය)

■ මන්ත්‍රීවරුන්ගෙන් අඩකට වැඩි ප්‍රමාණයක් පෙත්සමක් (දෝෂානියෝග යක්) අත්සන් කර දුන්නොත් කතානායක වරයා විසින් එය බාරගත යුතු අතර එය පාර්ලිමේන්තුවේ විවාද කොට මන්ත්‍රී වරුන්ගෙන් 2/3ක බහුතරයකින් සම්මත කොට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ අනුමැතියට යැවිය යුතුය.

■ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ නීත්‍යවෙන් වරදකරු ලෙස වාර්තාවක් දුන්නොත් මන්ත්‍රී වරුන්ගෙන් අඩකට වැඩි ප්‍රමාණයකින් සම්මත විය යුතුය.

17. අගමැතිවරයා පත් කිරීම යම් දේශපාලන පක්ෂයක් විසින් මැතිවරණයේදී අගමැති අපේක්ෂකයා නම් කොට පාර්ලිමේන්තුවේ සම්පූර්ණ ආසන සංඛ්‍යාවෙන් 50%කට වැඩි ප්‍රමාණයක් ලබාගෙන ඇත්නම් ඔහු අගමැති ලෙස ජනාධිපතිවරයා විසින් පත්කරනු ලැබේ. 50%කට වඩා බලයක් ලබාගත නොහැකි වුවද පාර්ලිමේන්තු ඡන්දයකින් අගමැතිවරයා පත්කරගනු ලබයි. (අගමැතිවරයා අනිවාර්යයෙන්ම සරල බහුතරය පෙත්විය යුතුයි.) (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 14 ii සහ iii වගන්ති)

18. කැබිනට් ඇමැතිවරයෙකු, රාජ්‍ය ඇමැති වරයෙකු, නියෝජ්‍ය ඇමැතිවරයෙකු ආදී ඇමැතිවරයෙකුට විරෝධීව ගෙන එනු ලබන විශ්වාසභංග යෝජනාවක් සම්මත වුවහොත් එම අමාත්‍යධුරය දරන පුද්ගලයා සිය ධුරයෙන් ඉල්ලා අස්වූ බවට සලකනු ලැබේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 17 3 අ වගන්තිය)

19. පාර්ලිමේන්තුවේ පළමු අවුරුදු දෙකක කාලය තුළ අයවැය තුන්වරක් පරාජය වුවහොත් අයවැය පරාජය වුවා සේ සැලකේ. රට තුළ අරාජිකත්වයක් ඇතිවීම වැළැක්වීම මින් සිදුවේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 18 ඇ වගන්තිය)

20. පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රීවරයෙකුට විරෝධීව ඔහුගේ පක්ෂය විසින් ගනු ලබන යම් විනය පරීක්ෂණයක් හෝ නීත්‍යවක් වාරණයට ලක් කිරීමට අධිකරණයට නොහැකි වේ. එම මන්ත්‍රීවරයාට අසාධාරණයක් වූයේ නම් ඔහුට/ඇයට ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ පිහිට පැතිය හැකිය. පිල්මාරු වැළැක්වීමට මෙය පිටුවහලක් වේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 31 වගන්තිය)

21. අධිකරණයේ දී වරදකරුවෙකු බවට ඔප්පු වුවෙකු සඳහා ජනාධිපති සමාව දීමේ බලය කැබිනට් මණ්ඩලයේ අනුමැතියට යටත් කොට තිබේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 6 වගන්තිය)

22. අන්තර් කාලීන විධිවිධාන
- දැනට ඇති පාර්ලිමේන්තුව කලින් විසුරුවා හැරීමක් නොවුණහොත් 2020 පෙබරවාරි 08 දින දක්වා ක්‍රියාත්මක වේ. ඉන් පසු විසුරුවා හැරේ. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 37.අ වගන්තිය)
 - දැනට සිටින ජනාධිපතිවරයා 2020 ජනවාරි 08 තෙක් ඵලෙසම ධුරය දරයි. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 37.ආ වගන්තිය)
 - ජනවාරි 08න් පසු ඊළඟ පාර්ලිමේන්තු මැතිවරණයෙන් කෙනෙකු පත් කරන තෙක් අගමැතිවරයාට ධුරය දැරිය හැක. (20වැනි ව්‍යවස්ථා සංශෝධන කෙටුම්පතේ 37 ඇ වගන්තිය)
 - වත්මන් ජනාධිපතිවරයාද අලුත් ජනාධිපතිවරයෙක් පත් කෙරෙන තෙක් සංශෝධනයට ලක්වූ ජනාධිපති ධුරයේ බලතලවලට යටත්ව ධුරය දරයි.

23. 13වන ව්‍යවස්ථා සංශෝධනයට අනුව ජනාධිපතිවරයාට පැවරී ඇති බලතල සේම නීතියේ මුක්තිය යන කරුණු කිසිදු වෙනසක් සිදු නොවේ. රාජ්‍ය ආරක්ෂාව සම්බන්ධයෙන් දැනට පවතින ප්‍රතිපාදන ඵලෙසම පවතී.

20වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථා සංශෝධනය මගින් ජනාධිපතිධුරය අහෝසි වෙනවාද?

නැත. රටක ආණ්ඩුවේ ප්‍රධාන බලතල වන්නේ ව්‍යවස්ථාදායක, විධායක හා අධිකරණ යන අංශ තුනයි. මෙහිදී ව්‍යවස්ථාදායකය හෙවත් නීති සෑදීමේ බලය පූර්ණ වශයෙන් අගමැතිවරයා ප්‍රමුඛ පාර්ලිමේන්තුවට ලැබේ.

අනෙක් අතට විධායක බලතල තවදුරටත් ජනාධිපතිවරයා හා කැබිනට් මණ්ඩලය යටතේ ක්‍රියාත්මක වේ. එම නිසා 20වන සංශෝධනය මගින්ද විධායක බලයේ නායකත්වය තවදුරටත් ජනාධිපතිවරයාට ලැබේ. නමුත් වෙනස වන්නේ ජනාධිපති වරයා සෑම විටම පාර්ලිමේන්තුවේ හා කැබිනට් මණ්ඩලයේ අවදානයට ලක්වීමයි. එම නිසා ජනාධිපති බලතල හැසිරවීමේදී අත්තහෝමතික වීමට අවස්ථාවක් ජනාධිපති වරයාට නොලැබේ.

20වැනි ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාව ජාතික ආරක්ෂාවට හරිපනයක්ද?

කිසිසේත්ම නැත. 20වන ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවට අනුව රාජ්‍යයේ නායකයා වන්නේ ජනාධිපතිවරයාය. එසේම